

प्राक्शास्त्री

२०७८

पूर्णाङ्कः - १००

उत्तीर्णाङ्कः - ४०

समयः - घण्टात्रयम्

विषयः :- ऐच्छिकन्यायः

पत्रम् :- तृतीयम्

खण्ड-क (वैकल्पिकाः सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः)

समीचीनोत्तरस्य प्रकोष्ठे संकेतो देयः -

२०X१=२०

१. वैशेषिकदर्शनस्य प्रणेता कः ?
(क) जैमिनिः (ख) गौतमः (ग) कपिलः (घ) कणादः
२. वैशेषिकदर्शने द्रव्याणि कति ?
(क) नव (ख) पञ्च (ग) अष्टौ (घ) सप्त
३. अभाव कतिविधः ?
(क) त्रिविधः (ख) चतुर्विधः (ग) पञ्चविधः (घ) षड्विधः
४. न्यायदर्शनोक्तानि दुःखानि कति ?
(क) पञ्चदश (ख) अष्टादश
(ग) एकविंशतिः (घ) सप्तदश
५. न्यायोक्तं प्रमेयं कतिविधम् ?
(क) द्वादशविधम् (ख) अष्टादश
(ग) एकविंशतिः (घ) एकादशविधम्
६. चक्षुषा घटप्रत्यक्षे कः सन्निकर्षः ?
(क) संयोगः (ख) संयुक्तसमवायः
(ग) समवायः (घ) समवेतसमवायः
७. गुणगुणिनोः सम्बन्धः कः ?
(क) स्वरूपः (ख) तादात्म्यः (ग) समवायः (घ) संयोगः
८. वैशेषिकाभिमतानि प्रमाणानि कति ?
(क) चत्वारि (ख) त्रीणि (ग) पञ्च (घ) द्वे
९. गन्धः कस्य विशेषो गुणः ?
(क) पृथिव्याः (ख) जलस्य (ग) तेजसः (घ) वायोः
१०. सर्वज्ञः कः ?
(क) जीवात्मा (ख) परमात्मा (ग) मनः (घ) शरीरम्

११. न्यायाभिमतानि प्रमाणानि कति ?
(क) त्रीणि (ख) चत्वारि (ग) पञ्च (घ) षट्
१२. 'घटः पटो न' इत्यत्र कीदृशः अभावः ?
(क) प्रागभावः (ख) प्रध्वंसाभावः (ग) अत्यन्ताभावः (घ) अन्योऽन्याभावः
१३. नित्यसम्बन्धः कः ?
(क) संयोगः (ख) तादात्म्यः
(ग) विशेषणविशेष्यभावः (घ) समवायः
१४. जैमिनिना प्रणीतं दर्शनं किम् ?
(क) योगदर्शनम् (ख) सांख्यदर्शनम्
(ग) मीमांसादर्शनम् (घ) जैनदर्शनम्
१५. कारणं कतिविधम् ?
(क) द्विविधम् (ख) त्रिविधम् (ग) चतुर्विधम् (घ) पञ्चविधम्
१६. हेत्वाभासाः कति ?
(क) त्रयः (ख) चत्वारः (ग) पञ्च (घ) षट्
१७. उपमितिकरणं किम् ?
(क) उपमानम् (ख) अनुमानम् (ग) प्रत्यक्षम् (घ) शब्दः
१८. न्याये लक्षणावृत्तिः कतिविधा उक्ता ?
(क) द्विविधा (ख) त्रिविधा (ग) चतुर्विधा (घ) पञ्चविधा
१९. जातयः कति सन्ति ?
(क) द्वाविंशतिः (ख) त्रयोविंशतिः (ग) चतुर्विंशतिः (घ) पञ्चविंशतिः
२०. योगस्याङ्गानि कति ?
(क) सप्त (ख) अष्टौ (ग) नव (घ) दश

-: ० :-

क्रमशः

प्राक्शास्त्री

२०७८

विषयः :- ऐच्छिकन्यायः	पूर्णाङ्काः - १००
पत्रम् :- तृतीयम्	उत्तीर्णाङ्काः - ४०
	समयः - घण्टात्रयम्

(क) परीक्षार्थिभिः प्रश्नोत्तरं यथासम्भवं स्वकीयैश्शब्दैर्लेखनीयम् ।

(ख) दक्षिणपार्श्वे सन्निविष्टा अङ्काः पूर्णाङ्कान् द्योतयन्ति ॥

खण्ड-ख

अधस्तनेषु प्रश्नेषु चतुर्दशप्रश्ना एव समाधेयाः -

१४×४ = ५६

१. आस्तिकदर्शनानि कानि ?
२. वैशेषिकदर्शने कति पदार्थाः, के च ते ?
३. सोदाहरणं पृथिवीलक्षणं लिखत ।
४. सोदाहरणं कारणसामान्यलक्षणं विलिखत ।
५. बाधितहेत्वाभासस्य स्वरूपं सोदाहरणं लिखत ।
६. न्यायवैशेषिकयोः साम्यं कुत्र कुत्र इति प्रतिपादयत ।
७. उपमितस्वरूपं सङ्क्षेपेण लिखत ।
८. भूतले घटः इति वाक्यस्य शाब्दबोधः नव्यन्यायरीत्या प्रदर्शयताम् ।
९. प्रत्यक्षप्रमाणं किमिति यथाग्रन्थं विवेचयत ।
१०. परामर्शस्वरूपं विलिख्यताम् ।
११. व्याकरणेन कथं शक्तिग्रहो भवतीति यथाग्रन्थं प्रतिपादयत ।
१२. प्रयोजनस्य लक्षणं सोदाहरणं लिखत ।
१३. अपवर्गलक्षणं ससूत्रं लिखत ।
१४. प्रागभावस्य लक्षणं सोदाहरणं उल्लिखत ।
१५. प्राच्यनव्यन्याययोः भेदः कुत इति तत्कारणं सङ्क्षेपेण लिखत ।
१६. कर्मपदार्थः कतिविधः ? तद् विविच्यताम् ।
१७. योगजलक्षणप्रत्यासत्तिः का ?
१८. पक्षतालक्षणं सोदाहरणं प्रतिपादयत ।

खण्ड-ग

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः -

३×८ = २४

१९. चार्वाकदर्शनस्य परिचयो दीयताम् ।
२०. न्यायदर्शनोक्तं प्रमाणस्वरूपं ससूत्रं लिखत ।
२१. प्रत्यक्षोत्पत्तौ संयुक्तसमवेतसमवायसन्निकर्षस्य उपयोगः कथं भवतीति सोदाहरणं लिखत ।
२२. पूर्वपक्षव्याप्तेः स्वरूपं यथाग्रन्थं लिखत ।
२३. शाब्दबोधे सहकारिकारणानां शक्तिलक्षणादिवृत्तीनां परिचयः प्रस्तूयताम् ।

-: ० :-